

Nem is értem, mit akarnak a kurdok, amikor azt sem lehet tudni, hányan vannak, kétmillióan, tízmillióan vagy húszmillióan, mert a kurdokat meg sem számolták becsületesen a kurdok. És nem lehet azt sem érteni, még mit is szeretnének a kurdok, amikor van nekik öt szép és becsületes hazájuk és nem lehet tudni, ez miért kevés a kurdoknak. Vajon még mit is akarhatnak a kurdok, amikor írhatnak arab betűkkel, latin betűkkel, sőt cirill betűkkel is, de úgy látszik, háromféle írás még mindig kevés a kurdoknak. Talán a kínai jelekre is fáj a foguk, vagy ki tudja, az indián csomóírásra is, az ógermán rúnákra is, nemkülönben az egyiptomi hieroglifákra, hogy még avval is körmölhessenek a kurdok. Nem lehet megérteni ezeket a kurdokat, hogy még mit akarhatnak, amikor a törökök elfogadják töröknek, az irániak irániak, az arabok pedig arabnak a kurdokat. De ez sem elég a kurdoknak, és addig mozgolódnak, amíg a törökök arabnak, az irániak töröknek, az arabok pedig irániaknak nézik a kurdokat. Azonban evvel sincsenek megelégedve a kurdok, szájalnak, lövöldöznek, és képesek kiagyalni, hogy újabban mérgeggázzal is irtják a kurdokat, és nem is tudom, mit akarnak evvel elérni a kurdok. Hacsak nem azt, hogy ezt a képtelenséget megcáfolják a törökök is, az irániak is, mert csak nem vesznek össze az irániak a törökökkel, a törökök az arabokkal mindössze azért, mert mindenféle rémséget képesek kitalálni a kurdok. Teljességgel érthetetlen, hogy mit akarnak a kurdok, amikor bárhová menekülhetnek, lévén hogy az égvilágán senki se irtja mérgeggázzal, mint a poloskát, a kurdokat. Én igazán nem értem, miért volna olyan nagy istencsapása az emberiségre, ha annyi jóakarat, segítség és támogatás után csakugyan kipusztulnának a kurdok, és miért kerítenek a kipusztulásuknak ekkora feneket, kétség sem férhet hozzá, hogy a kurdok. Sőt tulajdonképpen azt sem értem, kik is valójában a kurdok, miért ugrálnak, panaszkodnak, harcolnak, menekülnek, és miért akarnak mindenáron kipusztulni, ha a kurdok igazából kurdok. És teljességgel senki sem érti, valósággal vannak-e kurdok, vagy csak azt állítják magukról, hogy kurdok, és közben egy szedett-vedett gyülevész népség, amely így szeretné magát megkülönböztetni azoktól, akik egyáltalán nem kurdok. Én legalábbis végképp nem értem, miféle vidéki szűk látókörű banda lehetnek a kurdok, akik azt képzelik, hogy az emberiség bármiféle jelentőséget tulajdonít a kurdoknak, és valahol is a nagyvilágban, akár egy miniszter, akár egy természetbarát vagy akár egy állatvédő társaság pénztárosa szívpanaszokkal szanatóriumba kerül, pusztán attól a közömbös hírtől, hogy mától kezdve egyáltalán nincsenek többé kurdok.

(1991. 5.)

BENKŐ SAMU

Toleráns nemzeti kultúrák

Kevés olyan pontatlanul használt tulajdonfőnév van közéletünk nyelvezetében, mint „Erdély”, talán csak a belőle képzett fogalom, az „erdélyiség” információtartalma bizonytalanabb. Ennek legfőbb okát abban látom, hogy nyomtatott írásbeliségünk és hírközlő szóbeliségünk fogalomhasználata nagymértékben nélkülözi a tudományos megalapozottságot, s helyette mindent eláraszt a könnyed vagy könnyelmű zsurnalizmus.

Persze magam is ennek a könnyedségnek a csapdájába, esem, mikor néhány sorban válszok e folyóirat szerkesztőinek olyan kérdéseire, melyeknek szabatos kifejtése terjedelmes tanulmányt igényelne.

Erdély *földrajzi-történelmi kategória*. Semmiképpen sem azonos azzal a 102 000 négyzetkilométer nagyságú területtel, melyet az első világháború után a békeszerződés Magyarországtól Romániához csatolt.

A *történelmi Erdély* földrajzilag jól körülhatárolható: kelet-nyugat irányban Zágontól Sebesvárig, észak-dél irányban a Meszestől a Fogarasi hegyekig foglalta magában a Kárpátok ölelte 57 000 négyzetkilométernyi térséget. Erre a területre terjedt ki a középkori ma-